

O MERSKIH LASTNOSTIH LESTVICE FUNKCIJSKE NEODVISNOSTI Z VIDIKA KLASIČNE TESTNE TEORIJE IN UVODOM V TEORIJU ODGOVORA NA POSTAVKO *ON METRIC CHARACTERISTICS OF THE FUNCTIONAL INDEPENDENCE MEASURE FROM THE CLASSICAL TEST THEORY VIEWPOINT WITH AN INTRODUCTION TO ITEM RESPONSE THEORY*

doc. dr. Gaj Vidmar; univ. dipl. psih., prof. dr. Helena Burger; dr. med.
Univerzitetni rehabilitacijski inštitut Republike Slovenije – Soča (URI-Soča), Ljubljana

Ključne besede:

merske lestvice, zanesljivost, notranja veljavnost

Key words:

measurement scales, reliability, internal validity

Uvod:

Ocenjevalne lestvice so nepogrešljive mere izida pri kliničnem in raziskovalnem delu na področju rehabilitacije. Lestvica funkcijske neodvisnosti (FIM) je med njimi najsplošnejša in najpogosteje uporabljana (1). Na URI-Soča obvezno ocenjevanje pacientov ob sprejemu in odpustu poteka od leta 2004. Številne študije so potrdile sprejemljivo zanesljivost in veljavnost FIM z vidika klasične testne teorije (2), a kasneje je bila lestvica deležna precej kritike z vidika teorije odgovora na postavko (TOP) oz. Raschevega modela (3). Zato smo želeli podrobneje preučiti njene temeljne psihometrične lastnosti.

Metode:

Na podatkih iz obdobja 2007-9 smo preizkusili notranjo veljavnost v smislu enorazsežnosti (z Velicerjevim testom MAP) ter notranjo skladnost. Odnos med stopnjo funkcijske neodvisnosti pri posamezni postavki in dosežkom na pripadajoči podlestvici FIM smo preverili z grafičnimi metodami in ordinalno logistično regresijo (modelom sorazmernih obetov).

Rezultati:

Celotna lestvica FIM deluje dvorazsežno, motorična in kognitivna podlestvica pa enorazsežno. Vse mere dokazujejo zelo visoko notranjo skladnost lestvice FIM in obeh podlestvic. Približki karakterističnih krivulj kažejo, da ocenjevalci pri sprejemu in odpustu pri vseh postavkah v glavnem uporabljajo vse ocene in da pri uporabi FIM ne prihaja do velikih odstopanj od osnovnih predpostavk merjenja. Rezultati regresijskih modelov to potrjujejo.

Sklep:

Zanesljivost in notranja veljavnost FIM sta odlični. Druge merske lastnosti so praviloma ustrezne pri veliki večini pacientov in neustrezne pri manjšini (npr. občutljivost), nekatere pa so težko preverljive (npr. kriterijska veljavnost) ali praktično neugotovljive (npr. zanesljivost z vidika stabilnosti v času). V prihodnje bomo posebno pozornost namenili analizam z vidika TOP, zlasti politomnega Raschevega modela.

Literatura:

1. Cohen ME, Marino RJ. The tools of disability outcomes research functional status measures. Arch Phys Med Rehabil 2000; 81(12 Suppl 2): S21-9.
2. Ottenbacher KJ, Hsu Y, Granger CV, Fiedler RC. The reliability of the functional independence measure: a quantitative review. Arch Phys Med Rehabil 1996; 77(12): 1226-32.
3. Lundgren-Nilsson A, Tennant A, Grimby G, Sunnerhaugen KS. Cross-diagnostic validity in a generic instrument: an example from the Functional Independence Measure in Scandinavia. Health Qual Life Outcomes 2006; 4: 55.